

**LIMBA, LITERATURA
ȘI CIVILIZAȚIA ROMÂNĂ
ÎN LUME**

**CENTRUL DE CERCETARE ȘI DEZVOLTARE PROFESIONALĂ
„STUDIILE ROMÂNEȘTI ÎN CONTEXT INTERNAȚIONAL”
(STUR)**

**LIMBA, LITERATURA
ȘI CIVILIZAȚIA ROMÂNĂ
ÎN LUME**

**Volum coordonat de
Marina Cap-Bun și Florentina Nicolae**

**EDITURA UNIVERSITARĂ
București**

Colecția FILOLOGIE

Referenți științifici: Academician Prof. Univ. Dr. Mircea Martin, Universitatea din București
Prof. Univ. Dr. Lăcrămioara Petrescu, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”
din Iași

Redactor: Gheorghe Iovan
Tehnoredactor: Ameluța Vișan
Coperta: Monica Balaban
Foto coperta 1: wikipedia.org/en

Editură recunoscută de Consiliul Național al Cercetării Științifice (C.N.C.S.) și inclusă de Consiliul Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare (C.N.A.T.D.C.U.) în categoria editurilor de prestigiu recunoscut.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Limba, literatura și civilizația română în lume / vol. coord. de Marina
Cap-Bun și Florentina Nicolae. - București : Editura Universitară, 2023
Conține bibliografie
ISBN 978-606-28-1650-6

I. Cap-Bun, Marina (coord.)
II. Nicolae, Florentina (coord.)

811.135.1
821.135.1.09

DOI: (Digital Object Identifier): 10.5682/9786062816506

© Toate drepturile asupra acestei lucrări sunt rezervate, nicio parte din această lucrare nu poate fi copiată fără acordul Editurii Universitare

Copyright © 2023
Editura Universitară
Editor: Vasile Muscalu
B-dul. N. Bălcescu nr. 27-33, Sector 1, București
Tel.: 021.315.32.47
www.editurauniversitara.ro
e-mail: redactia@editurauniversitara.ro

Distribuție: tel.: 021.315.32.47 / 0745 200 718/ 0745 200 357
comenzi@editurauniversitara.ro
www.editurauniversitara.ro

CUPRINS

Precizări introductive	7
Studii literare și culturale	11
Oana Uță-Bărbulescu, <i>Did the extension of the pronominal marking with 'lui / lu' to the feminine Anthroponyms occur in the 16th?</i>	13
Letiția Guran, <i>The Multiple Homes for Romanian Studies in the United States: Foreign Language Departments or World/Comparative Literature Programs?</i>	23
Mona Momescu, <i>Leon Feraru – Romanian Studies as Cultural Diplomacy</i>	37
Elena Ionescu, <i>Note despre prezențe ale muzicii la G. Călinescu</i>	55
Ioana Vasiloiu, <i>Modele culturale europene</i>	71
Lăcrămioara Berechet, <i>Neputința recunoașterii lui Agnostos Theos și permanența răului în istorie</i>	79
Luminița Moiseanu (Radu), <i>Șamanismul între soteriologie și extaz în proza fantastică a lui Mircea Eliade</i>	91
Alina Buzatu, „ <i>Lumi ficționale</i> ”: coordonate metateoretice	99
Corina-Mihaela Apostoleanu, <i>Contribuția elitelor intelectuale ale României interbelice în presa dobrogeană</i>	105
Florentina Nicolae, <i>Cantemirologia astăzi. Câteva considerații</i>	115
Olga Kaiter, <i>Contribuții literare săsești în literatura română la sfârșitul secolului al XIX-lea și în secolul al XX-lea</i>	127
Edith-Hilde Kaiter, <i>Rolul elitei săsești din Transilvania în cultura română</i>	139
Mădălina Stoica, <i>Ionescu vs. Ionesco. De la complexele unei literaturi minore, la „francezul” genial</i>	149
Alina Anamaria Ganea, <i>Eugen Ionescu între România și Franța</i>	163

Bianca-Virginia Ibadula, <i>România, spațiu identitar între Europele obsesiilor</i>	171
Mihaela-Ramona Nour (Mândreanu), „Bărbierul din Sevilla” și „D’ale carnavalului”	185
Simona Bitaracu (Micăuță), <i>I. L. Caragiale – Un român la Berlin</i>	205
Alina-Roxana Cioromelea (Panait), <i>Metamorfozele adaptării cinematografice. Studiu de caz – Liviu Ciulei</i>	221
Andreea-Cătălina Răcaru, <i>Procesul modernizării în spațiul românesc. Perioada interbelică – momentul cristalizării imaginii României în contextul cultural european</i>	235
Ecaterina Alexandru, <i>Control ideologic și libertate creatoare în literatura română pentru copii și tineret a perioadei comuniste</i>	245
Robert-Andrei Stoica, <i>Arta murală ca instanțiere a identității imaginarului dobrogean</i>	253
Augustin-Virgiliu Petcu, <i>Edgar Allan Poe și Mihai Eminescu. Orientări bio-bibliografice, traduceri, resorturi culturale și simboluri.</i>	269
Atelier Matei Vișniec	295
Marina Cap-Bun, <i>Umbra lui Stalin ... la Rădăuți și Paris</i>	297
Simona-Nicoleta Minciu, „Un secol de ceață” – <i>Întâlnirea neconsemnată a doi titani</i>	319
Anca David, <i>Ferestre spre lumea inocenței</i>	329
Cercetări lingvistice	339
Cosmin Căprioară, <i>Limba română în atenția lingviștilor străini din ultimul secol</i>	341
Mihaela Miron-Fulea, <i>Numeralul</i>	353
Iuliana Dascălu, <i>Câmpurile lexico-semantice în viziunea lui Eugen Coșeriu</i>	361
Theodora Flaut, <i>Limbaajul de specialitate în relația dintre lexicul comun și cel specializat în fizică, astronomie, matematică și medicină.</i>	375
Date despre autori	383

PRECIZĂRI INTRODUCATIVE

Volumul de față reunește lucrările conferinței internaționale *Limba, literatura și civilizația română în lume*, organizată de Centrul de Cercetare și Dezvoltare Profesională „Studiile Românești în Context Internațional”, sub egida Universității Ovidius din Constanța, care a avut loc în 13-14 octombrie 2021, în format online. El este cel de-al zecelea volum editat de STUR, după: *Actualitatea lui Caragiale 1912-2012* (2012), *Junimea și impactul ei după 150 de ani* (2013), *Literatura, teatrul și filmul – În onoarea dramaturgului Matei Vișniec* (2015), *Culturi și civilizații est-europene. In memoriam Aida Todi* (2016), *Studiile românești în context inter- și transdisciplinar. In memoriam Marin Mincu* (2017), *Ovidius în România. In memoriam Magistri Stephani Cucu* (2018), *Studiile românești în Anul Centenarului* (2019), *100 de ani de roman românesc* (2020), *Mihai Eminescu la 170 de ani de la naștere. Reevaluări necesare. In memoriam Christina Zarifopol-Illias* (2021).

Ca toate volumele anterioare, și această colecție de eseuri a fost supusă unei expertizări de specialitate, de către referenți științifici de cea mai înaltă exigență academică, cărora le mulțumim, încă o dată, pentru sprijinul acordat proiectului nostru: Prof. univ. dr. Mircea Martin, Universitatea din București, membru corespondent al Academiei Române; Prof. univ. dr. Lăcrămioara Petrescu, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

Volumul debutează cu secțiunea *Studii literare și culturale*, în care dăm prioritatea cuvenită cercetărilor referitoare la dimensiunea internațională a studiilor românești, semnate de lectori cu experiență ai acestor programe academice. Oana Uță-Bărbulescu formulează o întrebare de istoria limbii în studiul ei *Did the extension of the prenominal marking with ‘lui / lu’ to the feminine Anthroponyms occur in the 16th Century?*. Letiția Guran, lector la University of North Carolina, Chapel Hill, ia în discuție problema statutului studiilor românești în universitățile americane, în lucrarea *The Multiple Homes for Romanian Studies in the United States: Foreign Language Departments or World/ Comparative Literature Programs?* Mona Momescu, colega noastră cu îndelungă experiență de predare la Columbia University of New York, investighează

dimensiunea cultural-diplomatică a studiilor românești, în lucrarea ei *Leon Feraru – Romanian Studies as Cultural Diplomacy*.

Elena Ionescu, de la Universitatea din București, ne încântă cu niște inspirate *Note despre prezențe ale muzicii la G. Călinescu*. Ioana Vasiloiu alege să analizeze *Modele culturale europene*. Lăcrămioara Berechet investighează *Neputința recunoașterii lui Agnostos Theos și permanența răului în istorie*. Alina Buzatu se oprește la *Coordonatele metateoretice ale lumilor ficționale*. Corina-Mihaela Apostoleanu ilustrează *Contribuția elitelor intelectuale ale României interbelice în presa dobrogeană* iar Florentina Nicolae ne propune un incitant update al studiilor cantemiriene, intitulat *Cantemirologia astăzi. Câteva considerații*.

Paleta de preocupări interculturale ale membrilor STUR este ilustrată de cele două studii dedicate scriitorilor sași din Transilvania semnate de către Olga Kaiter (*Contribuții literare săsești în literatura română la sfârșitul secolului al XIX-lea și în secolul al XX-lea*) și Edith-Hilde Kaiter (*Rolul elitei săsești din Transilvania în cultura română*).

Cercetările de lingvistică sunt prezente în sumarul volumului prin contribuția colegilor noștri Cosmin Căprioară (*Limba română în atenția lingviștilor străini din ultimul secol*) și Mihaela Miron-Fulea (*Numeralul*).

Dintre colaborările doctoranzilor membri STUR care și-au susținut deja tezele, menționăm pe Mădălina Stoica (*Ionescu vs. Ionesco. De la complexele unei literaturi minore, la „francezul” genial*) și pe Ecaterina Alexandru, *Control ideologic și libertate creatoare în literatura română pentru copii și tineret a perioadei comuniste*.

Semnalăm și prezența în sumarul volumului a unui număr important de doctoranzi ai Școlii Doctorale de Științe Umaniste de la Universitatea Ovidius din Constanța, aflați în diferite stadii de cercetare: Bianca-Virginia Ibadula (*România, spațiu identitar între Europele obsesiilor*), Luminița Moiseanu (Radu) (*Șamanismul între soteriologie și extaz în proza fantastică a lui Mircea Eliade*), Simona Bitaracu (Micăuță) (*I. L. Caragiale – Un român la Berlin*), Robert-Andrei Stoica (*Arta murală ca instanțiere a identității imaginarului dobrogean*), Mihaela-Ramona Nou (Mândreanu) („*Bărbierul din Sevilla*” și „*D’ale carnavalului*”), Alina Anamaria Ganea (*Eugen Ionescu între România și Franța*), Alina-Roxana Cioromelea (Panait) (*Metamorfozele adaptării cinematografice. Studiu de caz – Liviu Ciulei*), Theodora Flaut (*Limbajul de specialitate în relația dintre lexicul comun și cel specializat în fizică, astronomie, matematică și medicină*), Iuliana Dascălu (*Câmpurile lexico-semantice în viziunea lui Eugen Coșeriu*), Andreea-Cătălina Răcaru (*Procesul modernizării în spațiul românesc. Perioada interbelică – momentul cristalizării imaginii României în contextul cultural european*). Dar continuă colaborarea cu STUR și

masterandul Augustin-Virgiliu Petcu, prezent în sumat cu lucrarea *Edgar Allan Poe și Mihai Eminescu. Orientări bio-bibliografice, traduceri, resorturi culturale și simboluri*.

Atelierul Matei Vișniec, rezultat din cercetările grupului de lucru dedicat autorului, înființat în cadrul STUR în 2014, cuprinde trei studii. Două dintre contribuții, semnate de Marina Cap-Bun și Simona Nicoleta Minciu, sunt dedicate celui mai recent roman vișniecian, *Un secol de ceață*, semnalând noutatea formulei narative și interesul romancierului pentru două figuri diabolice care au marcat istoria secolului al XX-lea: Hitler și Stalin. Un al treilea studiu, cel semnat de Anca David, intitulat *Ferestre spre lumea inocenței*, este dedicat literaturii pentru copii, un compartiment mai puțin abordat al creației vișnieciene.

O serie de corecturi au fost sugerate de către Christian Moraru, profesor la Universitatea din Carolina de Nord, Greensboro, SUA, căreia colectivul editorial îi este profund recunoscător.

Pentru verificarea rezumatelor în limba engleză, Centrul STUR a colaborat cu doamna Allie Rigby, lector Fulbright afiliat la Universitatea Ovidius din Constanța, căreia colectivul editorial îi aduce calde mulțumiri.

Ca întotdeauna, sperăm ca și acest tom să constituie o sursă utilă de informare, atât pentru studenți, masteranzi și doctoranzi, cât și pentru publicul larg, deja familiarizat cu volumele de studii ale centrului STUR.

Editorii

STUDII LITERARE ȘI CULTURALE

DID THE EXTENSION OF THE PRENOMINAL MARKING WITH *LUI / LU* TO THE FEMININE ANTHROPONYMS OCCUR IN THE 16TH CENTURY?

Oana UȚĂ BĂRBULESCU
University of Oxford/ University of Bucharest/
Institute for South-East European Studies

This study investigates a ‘simple’ aspect of Romanian morphosyntax, the prenominal constructions in the oblique case. I focus on the emergence of morphosyntax with feminine anthroponyms and common nouns. Many scholars think that this phenomenon dates back to the 16th century. This study reviews all the occurrences of the prenominal marker + feminine nouns constructions found in these 16th century texts. I argue that the grammaticalization of lui/lu as a genitive-dative marker was not complete in the 16th century, but earlier.

Keywords: *postnominally marked constructions, prenominal constructions, loss of the masculine gender feature, grammaticalization.*

Prenominal marking is – if we were to consider only the data from grammars – a simple and marginal aspect of Romanian morphosyntax. Simply put, a kind of Cinderella of morphosyntax.

The rules governing the selection are – according to the grammars and the main descriptive works (Sandfeld, Olsen 1936: *passim*, Iordan [1943]1947:81-83, GLR: 89-90, 104-105, GALR: 84, 124-125, GR: 263-265, etc.) – very simple, the categories of names showing this mark being:

- 1) all masculine anthroponyms, plus feminine ones ending in a consonant or ending in a vowel other than *-a*

lui	Ion _M	lui	Matei _M	lui	Radu _M
LUI	John _M	LUI	Matthew _M	LUI	Radu _M

‘to John/John’s, to Matthew/Matthew’s, to Radu/Radu’s’

lui	Carmen _F	lui	Jenie _F
LUI	Carmen _F	LUI	Jenie _F
- 2) nouns "resembling proper names" (GALR: 84)
 - a) months of the year

sfârșitul lui	iunie	lui	mai	lui	august	
end the	LUI	June	LUI	May	LUI	August

‘the end of June, May, August’

b) years
 sfârșitul lui 1990
 end the LUI 1990
 'the end of the year 1990'

c) occasional metalinguistic uses of prepositions, conjunctions, and other invariant words as nominals

absenta lui și
 absence.the LUI și
 'the absence of the conjunction și'

If everything is so clear and simple, why would there be a need to reopen the discussion on this prenominal marking?

1. The extension of the markers *lui/lu* to the feminine anthroponyms is considered to be a phenomenon occurring in the 16th century (Diaconescu 1970: 225-228, Stan 2013: 30, SOR 2016: 294, etc.). Placing this extension in the 16th century raises two issues:

1) how could this mark extend to the feminine anthroponyms when it was not yet generalized to the masculine anthroponyms?

2) how could this marker extend directly to feminine nouns ending in *-a*, when masculine nouns in *-a*, *-ea*, *-ja* still have forms that follow the declension of feminine nouns? Contrary to what has been stated (SOR 2016: 294), in the case of masculine nouns ending in *-a*, *-ea*, *-ja* the prenominal and postnominal marking are not in free variation. In their case, the formal criterion was decisive in the 16th century (and continued to be relevant until the 19th century).

The main question that I will address (and hopefully answer) in this paper is: are these forms attested in the 16th century diagnostic for the extension of the prenominal marking to feminine, i.e. do they provide evidence that the extension happened in the 16th century?

1.1. As a preliminary example, consider the case of the *Gospel* from Sibiu in 1551-1553 (*Evangheliarul de la Sibiu*), where the feminine oblique form is listed in the glossary of the 1971 edition (ES, 389: 'Maria n. pr. f. g. *lui Mariā* 48^r₂₀'). Here is the problematic fragment (48^r):

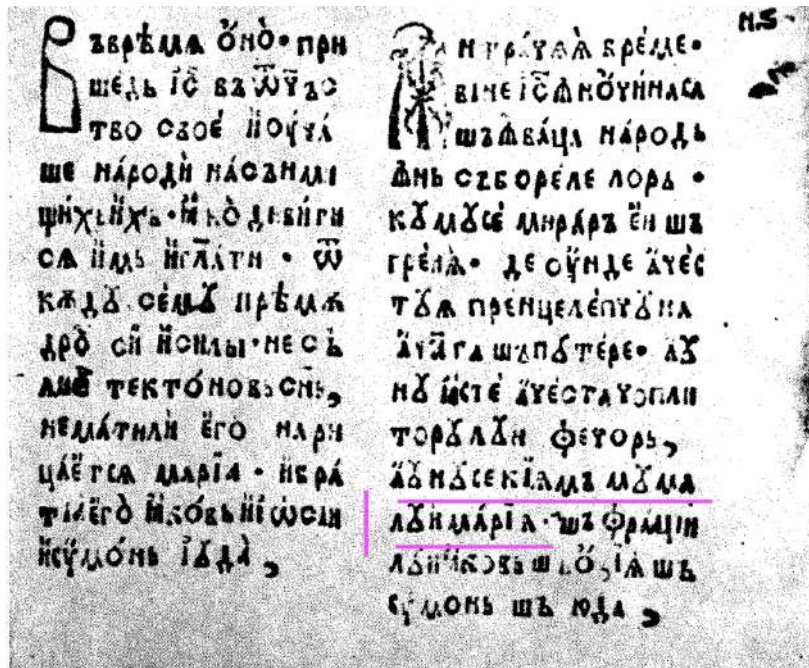

Fig. 1. *The Gospel from Sibiu, 1551-1555 (48^r)*

au nu iaste aceasta cioplitorului fecior, au nu se cheamă muma **lui** Mariia?
(ES.1551-1553, 48^r)

‘isn’t this the carpenter’s son, isn’t **his** mother’s name Mary?’

It is tempting to accept the ‘reading’ proposed in the modern edition, but this interpretation does not match the reality, nor the meaning of the entire sequence. In the context mentioned above *lui* is the oblique (displaying genitive and dative syncretism) strong form of the 3rd person personal pronoun *el* and the complement of *muma*_{DEF.} (= *mama*) and **not** the oblique prenominal marker selected by the anthroponym *Maria*.

1.2. The following example is considered one of the oldest attestations of the prenominal marker LUI + a feminine noun in non-translated documents (SOR 2016: 294) and comes from an inventory of the Transylvanian villages and their owners made by aga Leca in 1599-1600¹:

[...]ră a **lu** muerii **lu** Apafi M[...] (DÎ.XXVIII. 1599-1600, 2/17)
‘[...] to/of???? Apafi’s wife’

¹ Iorga, *SDIR*. IV 1902: XXIII.

This interpretation given in SOR 2016: 294 poses a serious problem. The original had passed through the hands of a number of owners before it arrived at Vienna Archives, but the precise history of the document has still to be established. Also, its precise location in the Vienna Archives remains unidentified. The transcription offered in DÎ² was made according to Iorga's interpretation. In this case, the modern transcription is based solely on Iorga's word segmentation and, in the absence of the original, there is a great danger that the attempt to interpret this example as one of the oldest attestations of the prenominal marker LUI + a feminine noun is undermined by linking it with choice rather than facts.

If we admit that *lu* is a prenominal marker, then the construction *lu muerii* must be considered a hybrid/ mixed construction, in which both prenominal and postnominal marking occur. What makes this construction even more problematic is the fact *lu* is followed by a common noun and not by an anthroponym and it is adjacent to a common noun that displays synthetic marking (*lu* occurs in a non-discontinuous construction, no other constituent is inserted between *lu* and the oblique form of the noun). Although in the 16th century various constructions are attested that have no longer an equivalent in modern Romanian, such a construction in which *lui/ lu* is adjacent to a common noun that displays postnominal marking is completely unique. The onus is on those who believe that *lu muerii* is a hybrid. mixed construction to find any example in the texts (translated or non-translated) written in the 16th century which indicates that *lui/ lu* extension in combination with feminine common nouns is not the result of a misinterpretation of the original. I do not know of any.

1.3. Another problematic example comes from a document written in 1600 in Wallachia. The prenominal marker occurs in an enumeration of the beneficiaries of a donation:

<u>anume lu</u>	Roman, Neaga, popa	Radul.	Ancai.
namely LU	Radu Neaga priest.the	Radu.DEF	Anca OBLIQUE?
<u>Stancai.</u>	Radul (DÎ.LV. 1600-1602, 6)		
<u>Stanca OBLIQUE?</u>	Radu.DEF		
'namely to Roman, Neaga, Father Radu, Anca, Stanca, Radu'			

As can be seen in Fig. 2 bellow, *lu* seems to have been added later (*lu* is written just above *anume*). The oblique forms *Ancai*, *Stancai* – but why not

² DÎ = *Documente și însemnări românești din secolul al XVI-lea.*

Anca i Stanca i Radul, in an alternative word segmentation? – also seem problematic.

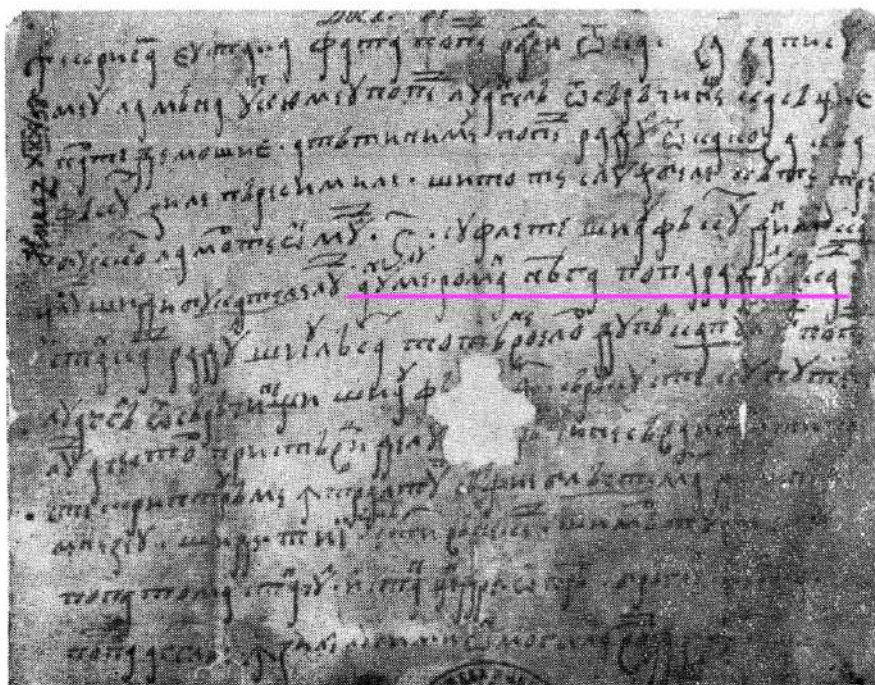

Fig. 2. Dî.LV. 1600-1602, 6

Since the document poses so many problems, I intend to adopt a more cautious approach and I will not consider the year 1600 *terminus a quo* or the lower limit of dating, as of the earliest plausible date at which the extension of the marker *lui/ lu* to feminine anthroponyms could have occurred. It is obvious that the prenominal and postnominal markers (if we interpret *Ancai*, *Stancai* as oblique forms) are added later (initially, it was just a simple enumeration in which all the masculine and feminine anthroponyms were used in a non-oblique configuration). A cautious approach is crucial, because *lu* is not even adjacent to the feminine anthroponym and occurs as a prenominal marker, as expected, in front of the masculine anthroponym *Roman*, *lu Roman*. In order to interpret it as a prenominal marker of the feminine anthroponym *Neaga*, we have to assume that *lu* takes scope over two or multiple nouns, one of which is a feminine anthroponym ending in *-a*. The phenomenon is attested today in the spoken language, at a substandard level (le dau o carte lui Ion și Maria, ‘I give a book to Ion and Maria’), but not in the 16th century.

1.4. Another example comes from the inventory of the estate of Ștefan vodă, written by his father, Petru Șchiopul, in which a feminine anthroponym derived from an ethnic name (*Cercheza* = ‘Circassian’) is accompanied by the prenominal marker *lui*:

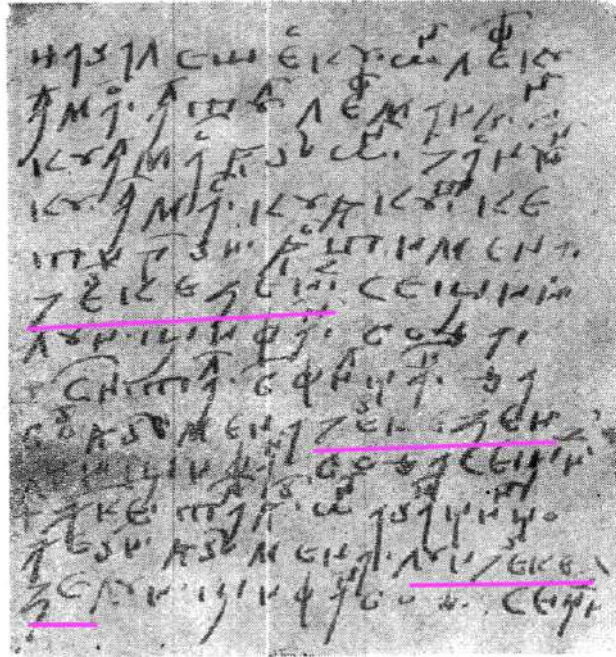

Fig. 3. Dî.CI. [1594], 16^r

The fragment contains both suffixed oblique forms and forms with the prenominal marker *lui*:

<u>mena</u>	<u>Čerchezii...</u>	<u>lui Ștefan voda</u> (Dî.CI. [1594], 16 ^r)
<u>... mena</u>	<u>Čerchezei.</u>	<u>lui Ștefan voda</u> (Dî.CI. [1594], 16 ^r)
<u>hand.the</u>	<u>Cercheza.OBLIQUE</u>	<u>LUI Ștefan vodă</u>
<u>... mena</u>	<u>lui Čercheze.</u>	<u>lui Ștefan voda</u> (Dî.CI. [1594], 16 ^r)
<u>hand.the</u>	<u>LUI Cercheze/a?</u>	<u>LUI Ștefan vodă</u>
<u>'Cercheza's hand ... to Ștefan vodă'</u>		

In this case, the document is written by a person who does not master the Romanian language, and the alternation of suffixed oblique forms and those with the prenominal marker *lui* seems to have led to the reprise of *lui* to the feminine anthroponym (which has an atypical ending – *Cercheze* instead of *Cercheza* – in the writing of Petru Șchiopul). It is hard to believe that *lui*

appears in combination with a feminine anthroponym, because the latter has a less common form for feminine anthroponyms (it ends in -e).

1.5. Perhaps the most interesting case is the following example from the *Palia de la Orăștie*³ (1582), where *lui* appears before an ... enigmatic form ending in -a (Fig. 4):

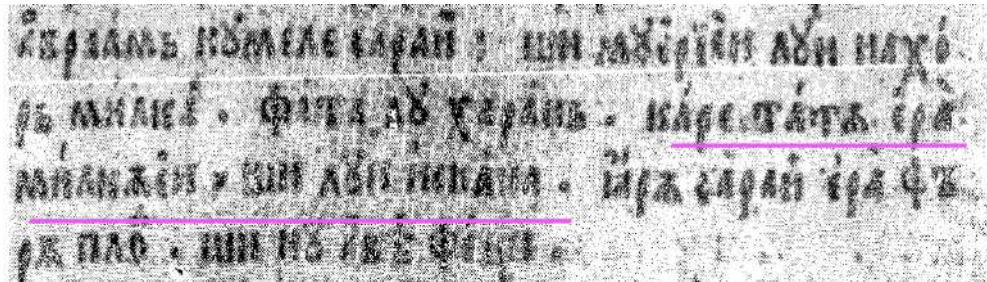

Fig. 4. PO. 1582, G. 11: 29

<u>Milca</u> , <u>fata</u>	<u>lu</u>	<u>Haran</u> , <u>care</u> <u>tată</u> <u>era</u>
<u>Milcah</u> <u>daughter</u> <u>the</u>	<u>LU</u>	<u>Haran</u> <u>which</u> <u>father</u> <u>was</u>
<u>Milcăei</u>	<u>și</u>	<u>lui</u> <u>Iscana</u> (PO. 1582, G. 11: 29)
<u>Milcah</u> <u>OBLIQUE</u>	<u>and</u>	<u>LUI</u> <u>Iscana</u>
' <u>Milcah</u> , <u>the</u> <u>daughter</u> <u>of</u> <u>Haran</u> , <u>the</u> <u>father</u> <u>of</u> <u>both</u> <u>Milcah</u> <u>and</u> <u>Iscah</u> '		

In the Hungarian original⁴ – which is the basis of the Romanian translation: Milca, Harannac leanya, ki attya vala Milcanac es Iscanac (PO. 1582, 42), and in the Latin Vulgate:

Melcha filia Aran, patris Melchæ, et patris Jeschæ

In the Hungarian original, both forms (Milcanac and Iscanac)⁵ are suffixed to express possession, but unlike the first form, which appeared earlier in the text (Milca), and which is adapted in Romanian as *Milca*, the second form is attested only in this context. As a result, the translator adapts it in Romanian by preserving part of the original suffix (Iscana) and but he does not seem to interpret it as a feminine form. The mere presence of the final -a is not evidence of the feminine gender (there are masculine anthroponyms

³ *Palia de la Orăștie* is the first known translation of the Book of Genesis and Exodus in Romanian.

⁴ The original is *The Pentateuch* printed in Cluj, in 1551, by Gáspár Heltai, but the translators also used a version of the Vulgate, in an edition which is very similar to that published by Lucas Osiander at Tübingen in 1573.

⁵ To which Harannac can be added.

that end in -a). For *Palia's* translator, *Iscana* (instead of *Isca*) may as well be a masculine anthroponym.

2. Conclusions. *Lui/ lu* has in the 16th century (and as far as I can tell from Slavonic and Latin documents of the 14th and 16th centuries) a distribution limited to masculine proper names, but not to all masculine anthroponyms, in the singular. *Lui/ lu* had therefore a restricted distribution controlled by gender and number. From the second half of the 16th century onwards, it extends to titles and honorific structures (all masculine nouns), at first when these were part of complex, classifying constructions (with titles, honorifics of various kinds) with proper names and then even without proper names. In the case of masculine anthroponyms, those ending in -a, -ja, -ea begin to occur in prenominal constructions, but some of them, part of the hard core, will retain the postnominal marking until later (the postnominal marking is preserved in fixed expressions, such as *Duminica Tomei* or in toponyms, *Poiana Gruii*). The loss of the masculine gender feature and the extension of the prenominal marker to feminine nouns are not attested in the 16th century. In the translated or non-translated texts written in the 16th century there are only a few feminine nouns – either anthroponyms, or common nouns – attested in prenominal constructions with *lui/ lu*, but none of these constructions is reliable, or above suspicion (due to the very damaged original, the uncertainty of the scribe who later changes a structure, the uncertainty of the translator regarding the gender (grammatical or natural) of an anthroponym, etc.). Based on the data from the 16th century, we cannot assert that the grammaticalization of prenominal marker *lui/ lu* as a genitive-dative marker was complete in the 16th century, which, at best, was still in progress.

Corpus

- DÎ. – *Documente și însemnări românești din secolul al XVI-lea*, text stabilit și indice de Gh. Chivu, M. Georgescu, M. Ioniță, Al. Mareș, Al. Roman-Moraru, Bucharest: Editura Academiei Române, 1979.
- ES. 1551-1553 – *Evangheliarul slavo-român de la Sibiu. 1551–1553* (Sibiu), Studiu introductiv filologic de E. Petrovici, studiu introductiv istoric de L. Demény, Bucharest: Editura Academiei, 1971, 121-354.
- PO. 1582 – *Palia de la Orăștie*. Ed. V. Pamfil, Bucharest: Editura Academiei, 1968.
- SDIR – N. Iorga, *Studii și documente cu privire la la istoria românilor*, vol. 4 *Legăturile Principatelor Române cu Ardealul, de la 1601-1699*.